

★ Demode na **mode**

KOLOR-TERAPIJA

Dizajnirane za igranje stolnog tenisa, tenisice Startas rođene su u vukovarskom Borovu. Sponzoriranjem Univerzijade '87. nosilo ih je 3.900 sportaša iz 122 zemlje. Dosegle su prodaju veću od 5 milijuna pari godišnje i narasle u najveći sportski brend Juge. Onda je došao rat i one su poginule. Danas se kao feniks dižu iz pepela zaborava, iz dana u dan snažno izrastaju u svjetski brend, ali i u jedan od ključeva škrinje zaborava vlastitog identiteta. Jer iako ne treba živjeti u prošlosti, identitetima jest rodno mjesto Prošlost.

Studio Sheriff&Cherry, na čelu s Maurom Massarottom, i Borovo, s ponosom vam predstavljaju savršeni par suvremene povijesti, u cijelosti ručno izrađen u Vukovaru, u Hrvatskoj. Samo za vašu ljepotu, tenisice s osobnošću – STARTAS!!!

Razgovarala: **Stela Jelinčić** | Fotografirao: **Ognjen Maravić** | Grafika: **Sheriff&Cherry**

– Rakija? Vino? Đ? – pita me Mauro kao pravi domaćin.

– **Sve. Jedno po jedno, i redom – kažem i umočim jezik prvo u bisku... ili je bila medica, ne sjećam se više... ali fina rakija, istarska... – A evo tebi zauzvat moja knjiga, ima 14 poglavlja i isto ih popij sve, isto jedno po jedno, i isto redom.**

– E, hvala na knjizi! Najviše volim kad mi ljudi poklone knjigu – totalno me zbuni Mauro jer, vidim, iskren je, to se teško može odglumiti, a opet skoro je nezamislivo: čovjek voli kad mu pokloniš knjigu. I kažem mu to. – Ma da, smiješno je to... Svi briju na dizajn, a ja na antidizajn. Ne zanima me šta je fancy, ne zanima me šta je trendovski, imam neke svoje filmove u glavi... Eto, sad sam ful u geometriji i to me pere, geometrija...

– **Ma pusti sad geometriju... Ajmo mi o startasicama.**

– Evo, ovako je s tim. Negdje polovicom veljače, kad isporučimo naručeno, startasice će biti u prodaji u cijelom svijetu. Dođe mi smiješno kako nas sad svi žele. Opskrbljujemo preko 80 dućana u Japanu, hrpetinu dućana u Italiji. Prodali smo cijelom svijetu... Čak i ne damo svima. Stvarno nemamo toliko koliko nas traže. Dajte još, viču... E, nemamo još. Nisam siguran da je ijedan proizvod odavde izazvao takav interes. Pišu nam iz svih svjetskih magazina. Od Japana, Kanade, Amerike, cijeli svijet pita gdje se mogu kupiti te naše tenisice. Nemreš vjerovat. Situacija se mijenja iz sekunde u sekundu. To je jako zabavno. Izišli smo i u američkom Teen Vogueu, šaljem stalno te tenisice FedExom okolo... i umirem od smijeha. Donedavno se prodavalo samo 2.000 pari godišnje, sad proizvodimo ozbiljnije količine. Ali i dalje je to malo u usporedbi s nekim drugim firmama. Converse, na primjer, prodaje po milijun pari bijelih i crnih tenisica... Onako kako tvornica sada stoji, mi bismo mogli proizvoditi 100 do 120 tisuća pari godišnje.

A sjećam se koliko su me samo puta u Borovu pitali: “Ma, jel’ vi stvarno mislite da će se to prodavati?” Onda bih ja njih pitao: “Pa, jel’ vam se sviđaju?” Tete bi rekle: “Da, super su”, a ja bih samo slegnuo ramenima: “Pa ako su vama super, onda će valjda biti i drugačija, pa će se prodavati.” Sad smo svi presretni.

– **Kako je uopće bilo doći u Vukovar i razgovarati o oživljavanju zamrlg Startasa?**

– Na početku su nas gledali kao da smo pali s Marsa. Toliko je to bilo neobično... A meni je Startas uvijek bio brend, obožavao sam ga. I to uzorak broj 183. Ima u toj tenisici neka čarolija, tako dok su svi ostali Startas proizvodi, malo-pomalo maknuti ustranu, to je jedini model koji nikad nisu prestali raditi. Prodaje se za 99 kn, iako njih u proizvodnji toliko i košta. Što sve nisu radili samo da je nikada ne prestanu proizvoditi! Iako su neko vrijeme čak sumnjali da je problem u imenu.

Inače, Borovo je nekad radilo za sve velike firme, za Nike, za Adidas... Bili su ogromni. Dvadeset dvije tisuće ljudi je radilo u Borovu,

od toga dvadeset tisuća žena. Zamisli koja ludnica. To je neopisivo. Možeš li zamisliti 22.000 ljudi kako dolaze na posao u dvije smjene? I to skoro sve žene. Ma to je ludilo. Zamisli tu atmosferu. Nešto od toga je ostalo do danas. Kad god ih posjetim, koketiraju...

Istovremeno, dok sam ljudima iz Borova izlagao projekt obnove brenda Startas, distribuciju sam, najprije u Grčkoj, uspješno dogovarao samo sa skicama. Ali kad sam potencijalnim kupcima pokazao još i probne uzorke, svi su popizdili i odmah digli kvote. Kad smo došli na Pitti Immagine Uomo, najveći sajam muške mode u Europi, bili smo glavna atrakcija. Dofurali smo se do ureda direktorice, pustili jugoslavensku muziku, osamdesete, Novi val, raspašoj totalni... Nitko nam nije mogao odoljeti.

Na tom sajmu napravili smo 1.000 kontakata. Zamisli, a prvi put smo došli. Morali smo odbijati, recimo, i najveće američke robne kuće. Jednostavno nismo imali kapaciteta da ih sve zadovoljimo... Dakle, mi nemamo velike količine i zato smo ušli samo u jako cijenjene dućane, velike. Profil dućana je različit, mogli smo birati... Uletjeli smo u dućane u kojima se prodaju sve prve linije, kao što su Miu Miu, Prada, Adidas... I zamisli, sad Startas među njima...

Tajna je u tome da smo došli s tako zaokruženom pričom da si nas mogao ili voljeti ili ne voljeti, ali nisi mogao ostati ravnodušan. Jer nije fora izmišljati toplu vodu. Treba se samo igrati elementima koje imaš: boje, guma, vrhunski materijal, ručni rad... I bilo koja tenisica ti onda izgleda kao stara. U tome je fora. Naša tenisica se izrađuje na isti način kao nekad, kao prije trideset godina. Sve ručno, sve šivano... Za 300 kn možeš kupiti tenisicu koja je totalno ručno izrađena, koju se uvažava kao i najskuplju cipelu, i nije rađena u Kini...

Uglavnom, važno je da vjeruješ u nešto, onda radiš probe i stvar uspije. Tako ja jednom njima kažem: “Ajmo probati raditi kožnu tenisicu.” Oni svi uglas: “Ma nemoguće, nemoguće...” Ja inzistiram: “Ajmo probat”. I ispadne fenomenalno. Bilo je na početku i greška, naravno, pa samo je probnih uzoraka znalo biti u količini njihove ukupne godišnje proizvodnje.

– **Kako su te prihvatili?**

– Baš nas vole. Ooo, baš nas vole. Sad su na osnovu Startasa zaposlili tridesetak novih ljudi. Jer osim tog uzorka 183, pokrenuli smo i kožnu tenisicu, a planiramo pokrenuti još neke modele koji su zaobavljani, a koji su 70-ih bili za košarku, za jogging, i tako to. Startas je imao tenisice da ti mozak stane. Recimo, našao sam tipa koji ima Startas model iz '78. A kupio ih je kad mu se rodio nećak. Zato se i sjeća koje je godine to bilo. Pronašao sam sve te kalupe...

Pogledaj ovu... Maršalka. Maršal tenisica... A sljedeće godine je rođendan Borosane. Prva je izašla '72, iako je prvi model bio još '69. Napraviti ćemo i njih u limited-edition. A radit ćemo i gumene čizme... Sherizz se zove ta kolekcija. Tamo su čizme na polici. Ču upalit svjetlo sekundu? Ovo ti je prototip te ženske kolekcije. Multi-kolor, naravno. Uvijek se pitam kako je sve to moglo nestat? Nažalost, je-biga, desilo se što se desilo. Cijela država išla ukurac, pa tako i ono što je valjalo. Na svu sreću, cijeli taj jebeni trend Made in China je pri kraju. Baš radimo videoigru na tu temu. Naš će Hrvat pobjedi-

vat zločestog Kineza u ping-pongu... Sa Startasom smo uspjeli baš zato što se furamo na autentičnost izvorne tvornice iz Vukovara. Žene koje su cijeli život šivale samo bijelu tenisicu i Borosanu – sad odjednom šivaju ove nove u svim bojama.... Ja to zovem kolor-terapija. Osim toga, cijela tvornica diše drugačije. Ta tenisica miriše po čokoladi. A pazi, pola te tvornice je srušeno, i ti ljudi koji tamo rade svakodnevno prolaze kroz ruševine, svaki dan to gledaju. Zamisli koliko moraš biti jak. To su borovska djeca. Borovsko naselje. I drže se oni tog svog Bate... Famosni Bata i njegova famozna tvornica. To je sve puno anegdota... Veliki mi je gušt biti tamo u tvornici. Izmaknut od svega, među strojevima, u prašini... Ima sve to nekog posebnog šarma. Kad sam prvi put došao, kad sam sve to vidio, te mašine, to željezo, taj beton, tvornički krug iz 60-ih godina, to svjetlo koje prolazi kroz prozore, sve nekako sa zelenim odsjajem, pomislio sam kako je to zapravo poetično mjesto. Rekao sam im: "Kako je vama lijepo ovdje." A oni su ostali šokirani. Bio sam valjda jedina osoba koja je u zadnjih 17 godina došla, vidjela i rekla: "Uh, kako vam je lijepo... Nemojte ništa mijenjati". Svi ostali koji su dolazili, strani partneri i tako to, svi su tražili modernizaciju tvornice. A nas to nije zanimalo. Čak naprotiv, iz postojećeg, kakvo je, zračio je duh vjerodostojnosti projekta, u tome je posebnost cijele te priče. Mi smo htjeli da sve, baš sve, izgleda borovski.

E, pogotovo to njima dugo nije bilo jasno.

Ono što ja stalno ponavljam je: mora se biti autentičan. To je najvažnije. Autentičnost. Sigurno smo pioniri po tom nekakvom vraćanju te "nove" estetike. Netko mi je rekao da brijemo neo-socijalizam... To mi je svakako kompliment. Iako me politika uopće ne zanima. Pitaju me: "Očeš staviti petokraku?" Kažem: "Pa hoću ako me volja!" I za mene to nije petokraka, to je za mene zvijezda, jebiga. Mislim, o čemu pričamo? Zbog tog rata i to – bilo je što je bilo... Došli smo do toga da sumanuto bježimo od prošlosti, umjesto da sa sobom u budućnost povedemo ono što je valjalo. Ljuti me to. Svaka zemlja ima svoju dušu. Meni je žao da se Hrvatska odriče jednog dijela sebe. Važan je element identiteta ta prostorna raznolikost, taj seoski i taj morski dio, ali to nije to, obilježava nas i vrijeme.

- Šta ti falí? Što je po tebi autentično hrvatsko?

- Ma Stela, joj...

- Daj ajde. Nije to uopće teško pitanje. Šta ti prvo pada na pamet?

- Pa, sve čega više nema... Nema više pekara/buregdžinica. I mrzim kad mi kažu kako to nije bilo hrvatsko. Ma kako nije kad sam ih svaki dan jeo u Rovinju! Kad u Zagrebu moram na ručak, večeru, glava me zaboli. Mogu u japanski, meksički restoran, a ja volim ići u konobu. Hoću autentična mjesta. Tako uvijek završim u Starom fija keru ili u Purgeru. Tu još živi taj nekakav duh... Sve drugo ti dopizdi... Malo je toga preživjelo. Kad smo mi uzeli Startas, to je bila jedna od rijetkih, zaboravljenih ali preživjelih stvari. Znali su ljudi za tu tenisicu na razini informacije, ali bez emocija, bez doživljaja, bez svijesti o važnosti tog dijela svog iskustva. Jer, povodljivo, išlo se radije prema tuđem, globalno brendiranom. Ljudi bi otišli u Top Shop i kupili si

bijele tenisice. A proizvedene su u Kini... Mislim, čovječe imaš svoje bijele tenisice, Startas, proizvedene u Vukovaru, i to ručno. Genijalno. Moji prijatelji koji ih nose, a koji putuju i žive po cijelom svijetu, kažu da ih stalno netko zaustavlja i pita – gdje, šta, kako?

A opet s druge strane, ljudi su ovdje konzervativni, tradicionalni, preozbiljni. Ziheraški, najviše kupuju crne tenisice. Dok je u svijetu najprodavanija naša muška jednobojna tenisica ljubičasta. Vjeruj mi, po interesu za nju u Hrvatskoj, možda je ne bismo ni proizvodili. Ljudi se fakat moraju malo deblokirati.

- Kako si se uopće sjetio startasica?

- Odrastao sam u Rovinju, u Careri. Ulaz moje kuće bio je između dućana Astre i Borova. Svi noćni izlasci završavali su gledanjem u izlog Borova. Tu sam kupovao tenisice i bile su mi one vrhunac estetike i simbol zemlje u kojoj smo živjeli. A da ti i ne pričam koliko smo puta kao klinci u igri loptom razbili taj izlog. Pa kad sam došao u Borovo i tamo vidio sve te tete i direktoricu, sve to skupa me podsećalo na djetinjstvo.

- Zapravo, ti si ilustrator, dizajner...

- Ma, da. Dizajniram, a sada se ovdje moram baviti i tom poslovnom dimenzijom... Radio sam za Custa, i to je bilo stvarno na visokoj razini. To su dobri fotografi, dobre manekenke, dobri vizažisti, bezbrojna putovanja... Prošao sam i upoznao cijeli svijet, a to te izgradi kao osobu. U jednom mjesecu znao sam napraviti krug po kugli zemaljskoj, od Tokija do New Yorka... Obožavam putovati u Japan ili Los Angeles... a i u velike gradove Južne Amerike... Recimo, bio sam u Brazilu... Predavao sam na nekom jako fancy fakultetu... Jedna djevojka mi je poslala svog vozača da je ispriča što nije mogla prisustvovati satovima... Zamisli! A druga je poslala vozača da me pokupi, pa da joj održim predavanje kod nje doma... Sva putovanja su me izgradila, a stvarno sam prošao cijeli svijet. Imam ja svojih mana, svjestan sam ih, ali znam da imam i vrlina. Bio sam nekad veliki partijaner. Volio sam izlaziti. Volio sam se zabavati. Nisam imao limita, nisam znao kad doći doma. S vremenom mi je to dosadilo, uspješno sam tu fazu odradio. A nisam više ni sportski tip. Nažalost... Bio sam najprije dobar rukometaš, pa jako dobar rukometaš, pa reprezentativac, a onda je to puklo. Htio sam studirati režiju, ali starci me nisu pustili. Moji su mene imali jako mladi. Baka je imala 39 godina kad sam se ja rodio. Najdraža mi je dogodovština kako su oni zapravo bili protiv da ja studiram i dizajn. Zamisli! Mislili su da sve znaju... I sve tako neka zajebancija dok nisam upisao faks u Firenci, akademiju. Dakle, otišao sam na faks u Firencu na Akademiju za umjetnost i dizajn Leonetto Cappiello i završio smjer ilustracije i grafike. Tada smo si mi studenti međusobno poklanjali sve što smo radili. A sad neke od tih slika baš vrijede. Kako bi tko dao sve ispite, selio bi se i sve poklanjao, sve što je napravio ili napravila. Samo da ne bi morali nosit... Tada sam na drugoj godini osvojio prvu nagradu u EU... Uh, kako se toga rado sjećam, znaš ono – nemaš para, klinac si, a nagrada bila 5 milijuna lira. To je bilo 5 hiljada maraka. Brdo para! To je bilo toliko

koliko sam inače trebao za cijelu godinu... I još sam to sam zaradio. Bio sam presretan. Onda, na osnovi toga nudili su mi i poslove, projekte za novine ili agencije. Kad sam još bio u školi, primijetio sam da se svi trude napraviti rad što bliži realnosti. A ja nikad. Ja sam uvijek bježao od toga. Radio sam te svoje jednostavne likove od tri točke, ali za njih bih se borio ko da sam ih crtao pet dana. Još za faksu počeo sam raditi kao ilustrator u novinama, Big i La Repubblica... Radio sam i u agencijama Publitalia i Answer. Onda, kako stalno volim nešto novo, otišao sam u Milano, gdje sam napravio prvu veliku kolekciju za P.A.R.O.S.H... To je bilo fenomenalno. Moja prva kolekcija, muška, prodala se kao nijedna njihova do tada. Napravio sam dvanaest modela bermuda, košulja i majica, sve u 12 boja. Dakle, mogao si iste bermude kupiti u 12 boja, to su bile neke palme, ovo-ono. Opet je to bila moja kolor-terapija. Nakon toga, radio sam za draguljarsku kuću Alfieri & St. John u Barceloni, gdje sam živio od 2000., ilustrirao dalje za novine Ab, Neo2, La Vanguardia, Collezioni, dizajnirao za street-brendove Reef, Volcom ili Bum Trust... I tako sam počeo raditi i za Custo... Prvo kao ilustrator, a onda za tri godine i kao kreativni direktor. Otprilike tada sam otvorio i prvi Sheriff&Cherry dućan u Rovinju, a 2006. i u Zagrebu... Sad me puno okupira studio Sheriff&Cherry. Nije tu samo Startas. To nam je najveći projekt, da, ali imamo još mnogo posla u dućanu i da ti ne nabrajam sad... Ali ono do čega mi je sad najviše stalo je obnova kazališta Antonio Gandusio u Rovinju. Napravili smo cijeli novi imidž Pučkog otvorenog učilišta... To ti je ona stara zgrada ispred tržnice, zadnja zgrada u Rovinju koju nisu zajebali, jer sve su zajebali, sve novo šta su napravili, sve su zajebali. Na svu sreću, dobili smo art-direkciju kazališta, pa ono neće najebat... Otvorit će se i kazališna kavana. Divno je da smo to dobili... U svom malom selu/gradu u kojem sam se rodio brinuti o malom kazalištu, mislim da je to super. Jer ljudi tamo nemaju ni kino ni kazalište... Sad će biti i jedno i drugo, bit će i kavana i biblioteka... Sve na jednom mjestu.

- Jesi darežljiv?

- Darežljiv jesam... Ne držim se ničeg svog. Mogao bih i najdražu stvar pokloniti. I kad poklanjam najbližim prijateljima, uvijek poklanjam nešto svoje. Volim dati tu osobnu dimenziju stvarima... Recimo, uvijek potpisivat ugovore istom kemijskom, a onda je nekome pokloniti... Bez obzira što mi se čini da bih umro bez nje. Poklonim i kažem: "Izvoli, donijet će ti sreću". Daš energiju dalje... Nisam još imao tu sreću da budem potpuno nonšalantan s novcem. Zaradio sam puno, potrošio puno i nije mi žao ni zbog čega. Nisam štedljiv i trošim. Potrošim na knjige, klopou, putovanja... Na obične stvari. Brinem se uvijek oko ljudi koji su uz mene. Pogotovo oko obitelji. Koliko mrzim obiteljska okupljanja s jedne strane i uvijek nešto izmislim da ih preskočim, toliko mi je i stalo do obitelji. I sve bih im dao. A opet i nekako sam težak s ljudima... Ne dam se lako. Zatvoren sam.... Kao pravi račić. Kad sam došao u Zagreb, najteže mi je bilo prihvatiti njegovo sivilo. Barcelona je, recimo, potpuno drugačija. Kažem ti, ovom gradu treba kolor-terapija.

- Uvijek nosiš flomastere sa sobom? Kakav si bio kad si bio mali?

- Kad sam bio mali, htio sam sve. Sve što nije bilo moje. A najviše sam volio boje. Htio sam imat ljubičastu kuću od Barbi. Kažu ljudi da sam bio drago dijete. Sjećam se da sam psovao kao vrag, a izgledao kao anđeo. Plave oči, plava kosa. Evo, daj da ti pokažem neke slike kad je Mauro bio mali. Ova je jedna kad sam se obukao u Snjeguljicu...

Cijeli sam život išao iz krajnosti u krajnost. S jedne sam strane bio veliki partijaner, a s druge rukometni reprezentativac. A kad bih došao do najboljeg položaja, do vrha neke firme i to, onda bih otišao dalje. I opet sve ispočetka. Novi svijet. Volim promjene. Potrebne su mi. Svega se zasitim. Postane mi dosadno. Tražim nove izazove...

A fora mi je to s flomasterima... Sindrom viška boje. A kad sam bio sasvim mali klinac, šest-sedam godina, ispred ulaza, znači između Astre i Borova, stavio sam kartonsku kutiju i stalno crtao jedan crtež koji mi je dan-danas ostao u glavi. Crtao sam uvijek istu šablonu, a onda je farbao u različite boje. Crtao sam dakle taj brod na moru, i sunce iznad broda... A nebo sam farbao u dvije boje... i to je bila moja šablona. Farbao bih sve na slici u žutu, crvenu i rozu. Onda drugi put u neke druge boje... Tako sam ih farbao da je svaki bio unikat. I jedno sam ljeto to prodavao i prodavao i prodavao. Sjećam se da sam mogao kupiti svaki sladoled, sve što sam htio. Sjećam se da sam lovio davao i starcima... Oni su mi čuvali pare. Stara uvijek kaže da je tada počela moja karijera... To je bio moj prvi dućan. A oni su mislili da ću ja upisat DIF ili pravo, ekonomiju. Šta ja znam otkud im te ideje... A u srednjoj sam bio problematično dijete... Nisam baš volio ići u školu. Bježao sam s nastave... Konflikti i nesporazumi s profesorima.

- To su godine u kojima se to mora odraditi.

- Da, da nisam to tada odradio, tko zna što bi bilo. Ja sam znatiželjna osoba. Kao maca. Vizualan sam tip. I sve moram pogledati. Tako da je zaista u redu što sam sve to odradio do osamnaeste... I impulzivan sam... U dizajnu volim stvari s humorom. Da ima neke dubine u njemu... Ironije nekakve. Smijem se ja i sam sebi...

- Najbolji vic koji si čuo o sebi?

- Zovu me papa-gremlin. To je gremlin svih gremlina. Rough... Kako se kaže na hrvatskom?

- Neotesan... grub... oštar....

- A zašto si mene uopće intervjuirala?

- Pa, fotogeničan si. I imaš dobre naočale. S tobom bi trebalo imati djecu... Mislim da se moraš razmnožavati... Sviđa mi se ta energija i pogled u budućnost.